

מפניני הפרשה - מאמר

היסוד הראשון - לימוד עצה מהזקנים!!

יום הקמת המשכן היה יום בו שימשו בו אור והושך בערבוביה - רוממות רוח משולבת באבל קודר, השראת שכניה וגילוי כבוד ה' בירידת אש מן השמים, יחד עם זמזום שני בני אהרן. "ואת שעיר החמאת הרוש דרש משה, והנה שורף, ויקצוף על אלעזר ועל איתמר, בני אהרן הנותרים" (פרק י' - מז') ובמדרש מובא: מיותרים אתם, ראויים הייתם למות עם אחיכם! אהרון נרעש מהומרת דברי משה והסביר מדוע שרפו את החמאת - "וישמע משה וייטב בעיניו". השאלה, כיצד הוציא זאת מפיו משה רבינו שהיה אהב ישראל שאמר - "ימות משה ואלף כיוצא בו ולא תינזק ציפורנו של אחד מישראל" - איך כינה את אחייניו הקדושים אלעזר ואיתמר - "נותרים!" כדי להבין זאת, נבאר מה המאם של נדב ואביהוא, ומדוע נענשו בחומרה רבה ומיד, עד להשבתת שמחת הנוכח המשכן. מה עשו נדב ואביהוא? כאשר ירדה אש מן השמים וכבוד ה' נראה אל העם ההלוי שזו העת להקטיר קטורת לפני ה'. מבאר הספורנו, שהקטורת מורה על השראת השכינה ולכן הוקטרה כל יום אחרי קרבן התמיד. וסברו בני אהרן, שעכשיו בהגלות כבוד ה', יש להקטיר קטורת - יתכן שהם צדקו, אבל נענשו במיתה על שלא שאלו, ולא נועצו, והורו הלכה בפני משה רבם: "אשר לא ציוה אותם!" אם כן, ברור מדוע יצא הקצף על אלעזר ואיתמר בשריפת החמאת, ומפני מה קראם משה רבינו בשם "נותרים" - הרי זה בעצת מעין המאם של נדב ואביהוא! - הם לא שאלו, לא נועצו, לא נצטוו! אבל למה זה כל כך נורא?

התשובה היא, שמסורת ההוראה היא היסוד הראשון, אבן הפינה והתשתית במורשת העברת השמועה בעם ישראל - ועליה אין לוותר שום פנים ואופן, כי בלעדיה יתערער כל מבנה העם ומורשתו. "שמונה עשרה קללות קילל ישעיה את ישראל" - הזהירם, שעזיבת התורה תביא אחר הורבן, ולא נתקררה דעתו עד שאמר להם המקרא הזה: "ירחבו הנער בזקן" - עד שלא יגיעו לדרגה זו, עדיין תהיה להם תקומה. כי כל עוד יודעים הם שיש זקנים, יש גדולי אומה מאורי הדור מעתיקי השמועה, שיש ללכת לאורם, שאין לפסוק פסקים בלעדיהם - עדיין לא אבדה תקוה. והבטחה הובטחנה: "אימתי ישראל עומדים כשיש להם זקנים, שנאמר: "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" - שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל". (שמות רבה). משה רבנו ידע, שאין לישראל תקומה ה' אם כל אחד ישול עמרה, ויפסוק ולהורות.

"תלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר שהורה הלכה בפניו. אמר לה רבי אליעזר לאמא שלום אשתו: תמה אני אן יוציא זה שנתו, ולא הוציא שנתו! אמר לו: וכי נביא אתה? אמר לה: לא נביא אנכי ולא בן נביא, אלא כך מקובלני: כל המורה הלכה בפני רבו הייב מיתה!" הוא רבי אליעזר שהעיד בעצמו שמומיו לא אמר דבר שלא שמע מרבותיו! וכן מובא במסכת מנחות סח: מעשה קשה במה שארע לתלמידו של רבי מרפון, שעשה מעשה שהיה בו ביטוי של זלזול כלפי רבו ובשל כך לא האריך ימים, אפילו שהיה תלמיד חכם עצום, ולא עבר עבירה, ואפילו שרבו לא הקפיד עליו. וכיאר הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שהתנהגותו של התלמיד היה ביטאה חוסר מורא הרב. ומורא רב הוא יסוד היסודות! ו"גדול שימושה של תורה יותר מלימודה" - לכוף ראש בפני גדולי התורה, שיש להם סיעתא דשמיא להורות כהלכה, ומובטחים אנו - שכל הנול עצה מן הזקנים אינו נכשל!

בין אדם לחבירו

לא רק דיבור לשון הרע הוא מעשה שפל שאינו הולם את צלם האלוקים שבו נברא האדם, אלא גם שמיעת לשון הרע. מקור האיסור לשמועה לשון הרע בפסוק "לא תשא שמע שוא" (שמות כב', א'). עפ"י החפ"ז חיים, עצם תשומת הלב לדברי לשון הרע בשעת אמירתם, גם מבלי לקבל אותם - היא עבירה על האיסור "לא תשא שמע שוא" כי יש בזה הענקת אמון לדברים שנאמרו. וכשם שאסור לאדם להציג את הסרונותיו של הזולת כנושא לדיבורו, כך גם אסור למקד תשומת הלב בדברי גנאי המסופרים מאחרים.

שואל ומשיב

שאלה: מהו "מצה שמורה", מתי נאכלת, ואיזה קמה צריך להכין אותה?

תשובה: התורה מצווה עלינו לשמור את המצות שלא יהמיצו, שנאמר בחומש שמות יב' יז': "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת". והכוונה למצות שאוכלים לשם מצווה כליל פסח, שנאמר בפסוק הבא: "בְּעֶרְב תֹּאכְלוּ מִצֵּת".

דין שאר המצות שאוכלים בפסח כדין שאר המאכלים, שכל זמן שעל פי כללי ההלכה אין מקום לחשוש שיש בהם המין - מותר לאוכלם. אבל את מצות המצווה שאוכלים כליל הסדר נצטוונו לשמור באופן מיוחד בשמירה יתירה, והן נקראות 'מצות שמורות'.

מאימתי צריכים לשמור? לכתחילה מעת קצירתן. ונוהגים לקצור את החיטים בעודן להיות מעט, שאם יתייבשו לגמרי, וירד עליהן הרבה גשם, יהמיצו. וכן אה"כ כשמאחסנים את גרעיני החיטה, יש להקפיד לאחסנם במקומות שאין חשש שיבואו כמגע עם מים. ואפשר לצאת ידי מצוות אכילת 'מצות שמורות' גם במצות שנשמרו משעת מתינה, מפני שכל זמן שאין סימן חימוץ בחיטים ולא הורעה חזקתן, אין לחוש שמא נרטבו והחמיצו, אלא שאין זו המצוה השמורה המהודרת, מפני שנשמרה רק משעת המתינה.

מרבן בסימן תנג' ד' פסק להלכה שבשעת הדהק, ככאשר אין באותו מקום קמה שנשמר משעת מתינה, אפשר לקחת קמה רגיל מהשוק, ולקיים את מצוות השמירה מעת הלישה.

גם אם רגילים באותו מקום לשמוף מעט את החיטים לפני המתינה, אפשר בשעת הדהק ליקח קמה מן השוק, שכן מן הסתם בשטיפה קצרה החיטים עדיין לא החמיצו. אבל אם רגילים להשרותם מעט במים, אסור לקחת קמה מן השוק, מפני שהוא בחזקת המין כך כתב במשנה ברורה סימן תנא' ס"ק כד'.

למעשה, נוהגים כיום להדר במצות שמורות, וקונים לליל הסדר מצות שמורות משעת קצירתן, ובהן מקיימים את מצוות אכילת המצה. וכל כך נשתרש מנהג ההידור, עד שלמצות שמורות משעת מתינה קוראים מצות לא שמורות, למרות שלהלכה הן נחשבות שמורות, ואפשר לקיים בהן את מצוות אכילת המצה. (מבוסס על פניני הלכה).

מפניני הפרשה - רעיון

הדרך הנכונה לעבוד את ה'

בפרשה נאמר "ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם". (פרק ט' כג') ומכאן שהיה שם גילוי שכניה וכפי שכתב הרמב"ן במקום. גילוי זה לא נועד למטרת ציווי מסוים, אלא בא כתוצאה מהנוכח המשכן כאות מן השמים לכך שרצה האלוקים את מעשיהם.

עוד נאמר בפרשה לגבי מיתת נדב ואביהוא בני אהרון: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם" (פרק י' ב'), ובהמשך הפסוקים נאמר עליהם "בקרובי אקדש" מכאן שמדובר בקדושי עליון וצריך להבין מה בדיוק היה המאם?

הכוזרי במאמר א' סעיפים עז' - עט' וכן בסעיפים צד' צמ' וכן מאמר שלישי סעיף ז' מסביר שאין אדם מניע אל העניין האלוקי אלא על ידי המצוות האלוקיות וכל המעשים האלוקיים שבתורה ואשר עניינם השגת העניין האלוקי, לא נדעם אלא על פי הדרכת האלוקים היוצא מדבריו, שכדי לעבוד את האלוקים אין אפשרות אלא על פי ההדרכה וההכוונה של האלוקים עצמו, לכן כל ניסיון לעבוד את האלוקים בדרך אחרת על ידי חכמת אנוש או על דרך ההיקש סופה כשלון, וזו היתה מעותם של בני אהרון.

לפי זה ניתן להסביר שהנאמר בפרשה "ירא כבוד ה' אל כל העם" (ט' כג') משמעותו הגילוי האלוקי, לא רק גילוי אלוקי כדי שנאמין במהות האלוקים, אלא גילוי אלוקי משמעותו להאמין שהדרך לעבוד את האלוקים ניתנה על ידי האלוקים עצמו ואין אפשרות לעבוד בדרך אחרת. על כן כאשר אנו מקיימים מצווה אנו מברכים "אשר קידשנו במצוותיו", כלומר יש עניין של ציווי דבר ה' שעניינו ציות לקב"ה מחוץ לכל מעם והגיון שכלי. אולם יש בו מסר ברור לא להוסיף דברים שעפ"י שכלנו או הרגשתינו נראים כמתאימים לעבודת ה'.

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:	
אורנה בן מרים ורחמים פריגל ע"ה	אסתר בת מרים כהן ע"ה
אידה דינה ושורי בת כיריה ע"ה	סולמנה בת לאה כהן ע"ה
לאה בת אסתר ע"ה	נוסרת בת אסתר טבאשנדגן ז"ל
לאה בת פלילה כהן ע"ה	מלכה בת יצחק צבי פרנקל (לקסמברג) ע"ה

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:	
נסימס בן גלילה יודי ע"ה	פרץ עטיה ע"ה בן כוכבה ה"ו
אלכסנדר בן דוד (ויים) ע"ה	רחמים בן שוקרולה דרשן ע"ה
יצחק בן תקוה ואברהם מאירי ז"ל	ברוך בן איטו ביטון ע"ה ר' אבאשלוס יעקב בן זלפה והי"א ז"ל
יוסף (יום) אבישב בן מיכל אסתר עמיהו ע"ה	שלמה בן רחל תורג'מן ז"ל

שבת קודש פרשת שמיני

שבת מברכין פרשת פרה מפטירים

"בן אדם בית ישראל"
(יחזקאל פרק לו' - ט')

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

כפ"ד כב' להודש אדר ב' התשע"ט
שנה עשרים וחמש גליון מספר 29
יצא לאור ע"י שמעון בוחניק
רב קהילה בישוב חשמונאים

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 18:38

יציאת השבת: 19:35

זמן רבנו תם: 20:12

מהלכות פסח - כשרות המצרכים עפ"י שו"ע ופוסקים אחרונים

חמץ לפני פסח בטל בשישים

- ח. חמץ לפני פסח בטל בשישים, בתנאי שאינו "המעמיד" את התבשיל.
- ט. לספרדים חמץ זה אינו חוזר וניעור בפסח, בין בתערובת יבש בלח ובין תערובת לח בלח. אין לספרדים להחמיר בדין חוזר וניעור, ויש להורות כדעת מרן בזה, וכן מנהג ירושלים, בין בטעמו ובין בממשו. האשכנזים מחמירים בזה, בתערובת בממשו, ומקילים בתערובת בטעמו.
- י. חמץ שנתערב לח בלח לפני פסח, ואין שישים כנגד החמץ, יש מקילים להוסף עליו שישים כדי לבטלו לפני פסח, ואז אינו חוזר וניעור.
- יא. תבשיל שנמצאה בו חיטה מבוקעת לפני פסח יש להוציא את החיטה ומעם החיטה בטל בשישים ומותר. אם החיטה נמצאה בפסח התבשיל אסור והכלי דורש הגעלה, עם כל זאת מותר למכור התבשיל לגוי.

פירות יבשים, קליות ואגוזים

- יב. פירות יבשים, קליות ואגוזים מותרים בפסח. יש להדגיש שאם קונים אותם קלויים יש לוודא כי קיום כשרות בדין על גבי האריזה, זאת מאחר וקיים חשש ממשי לשימוש בקמח לצורך ייבוש הפרות או דיבוק המלח. והאשכנזים מחמירים בזה.

נותן טעם לפגם

- יג. נותן טעם לפגם מותר, אפילו נתערב בפסח, לכן מותר להשתמש בחומרי ניקוי, משחות כלים וכדומה, שלא נזהרו בהם מתערובת חמץ, מפני שאינם ראויים לאכילה, עם כל זה, אם מצויים תכשירים כשרים לפסח ואין שום פער בין מחירם למחיר אלו שאין להם הכשר לפסח, טוב לקנותם, מפני שהאשכנזים נוהגים להחמיר בזה.

מי פירות

- יד. מרן בשו"ע פסק להלכה שמי פירות אינם מחמיצים. לכן מצה עשירה העשויה מקמח למצות שנילוש ביון, דבש, שמן וכדומה מותרת באכילה לספרדים. הרמ"א בשו"ע פסק לאסור בזה ולכן לאשכנזים מצה עשירה כנ"ל אסורה, ובמקום צורך יש לעשות שאלת חכם.
- טו. יש להעיר כי לגבי המצה העשירה המשווקת כיום יש מחלוקת בין הפוסקים הספרדיים כיום, מחלוקת הנובעת מסוג מי הפירות המשמשים כיום ללישה וכן מתוספים אחרים שמוסיפים בלישת עוגיות אלו.
- טז. מצה עשירה העשויה מקמח מצות, כלומר קמח ממצות שטחנו אותם ונילוש במי פירות, יין דבש שמן וכדומה מותרת גם לאשכנזים.

פינת העורך

"וכל כלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא" (פרק יא' לג') כלי חרס מטמא מתוכו ולא מגבו, מפני שלהחרס עצמו אין ערך, והשיבותו היא רק בזה שיש בו תוך שמהווה בית קיבול לדבר מה. ואילו כלי מתכת, שגם הוא גופו הינו בעל ערך, מטמא אפילו מגבו. האדם משול לכלי חרס: "עפר מן האדמה" - וועיקר ערכו והשיבותו היא מה "שיש בתוכו" - ולכן: "אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו..."

כשרות מצרכי המזון לפסח כללים

בגליון זה נפרט מספר עקרונות ויסודות, הקשורים לכשרות מצרכי המזון לפסח. ברור הדבר שהיריעה קצרה ולא נוכל לפרט את כל ההלכות, ולכן נביא מספר עקרונות חשובים הנוגעים לכשרות מוצרים לפסח. חשוב להדגיש שאעפ"י שיש מהממירים בעניין כשרות המצרכים לפסח בכמה וכמה חומרות, אך את הצנועים הוכמה להחמיר בתוך ביתם. ולכן אדם שהגיע להוראה, עליו להורות על פי הדין הוואק, וכן אין לו להורות לספרדי להחמיר נגד דעת מרן, גם בהלכות פסח. כמו כן נדגיש, כי יש להקפיד על קניית מוצרים בעלי השגחה על הכשרות מגופים מוסמכים לאשר כשרות, כשעדות ההשגחה מוטבעת באריזה ולא להסתפק במדבקות חיצוניות, וכן אין להסתפק בהטבעה של "כשר לפסח", אלא צריך שיוטבע על האריזה "כשר לפסח תשע"א" בהשגחת...". עוד יש להדגיש, כי טכנולוגיית המזון בזמן הזה מורכבת, ותהליך יצור המזון נעשה שימוש בחומרי טעם וריח וכדומה, לדוגמה בתעשיית הבשר מוחדרים לבשר מים עם חומרים נלווים, לכן אין להסתמך על ידע כללי בתחום המזון, ולהקפיד על אישור השגחת כשרות לפסח בכל המוצרים.

אורז וקמניות

- א. אורז וקמניות אינם חמץ כלל. מרן בשו"ע פסק להתיר אכילת אורז וקמניות בפסח, בתנאי שלפני פסח בודקים אותם היטב מתערובת חיטים, לכן יש לבדוק היטב את האורז והקמניות, שלש פעמים. עם כל זאת יש לציין כי חלק מיהדות צפון אפריקה נהגו להימנע מאכילת אורז בפסח, וחלק נהגו להימנע מאכילת מספר סוגי קמניות יבשות.
- ב. הרמ"א בהגה בשו"ע והפוסקים האשכנזים האחרונים אסרו אכילת אורז וקמניות בפסח מהחשש שיש בהם תערובת חיטים ולא סמכו על הבדיקה וכן מהחשש למעיין 'מראית' מפני שבקמח אורז וכדומה מכינים מיני לחם והרואה זאת יכול לטעות ולהיכשל בהכנת לחם ממיני דגן. עם כל זאת מותר לאשכנזים להשקות אורז וקמניות ברשותם במשך פסח.
- ג. ספרדי שנהג איסור אכילת אורז וקמניות בהיותו סמוך על שולחן אביו, ואחר שהתחתן ואינו סמוך על שולחן אביו, רוצה לנהוג על פי מרן השו"ע המתיר אורז וקמניות, מותר לו לשנות את מנהגו ללא התרת נדרים, אך רצוי שיעשה התרת נדרים.
- ד. אשכנזייה שנסוואה לספרדי, רשאת לשנות את מנהגה ולהתיר אכילת אורז וקמניות, ונכון שתעשה התרת נדרים.
- ה. אשכנזי המתארה אצל ספרדי, רשאי לאכול תבשיל שאינו מכיל אורז וקמניות, אך בושל בכלי של בעל הבית הנהוג היתר באורז וקמניות.
- ו. אין להכשיל אדם בדברים שהוא נוהג בהם איסור, אפילו אם הוא נוהג זאת בתורת חומרה בלבד.

הרטבת מצות בפסח - שרייה

- ז. בפסח מותר להרטיב מצות במים ושאר משקים - 'שרייה'. ומותר לשהות ולעשות סופגניות או עוגיות מקמח מצה, מפני שאין החמצה אחר אפיה. ומנהג חסידי חב"ד וחלק מחסידויות אחרות להחמיר בזה.

מרכות מכל הלב

ברכות מעומק הלב וברכת מזל טוב לחיים ישראל וכת הן כהן הי"ו ולכל בני משפחותיהם משפחות חודפי וכהן לרגל הולדת בנם נועם אהרון הי"ו והכנסתו בעיותו כבריתו של אברהם אבינו ע"ה. יהי רצון שתזכו לגדלו יחד עם כל יוצאי הליציקם באושר, שמחה ונהת לאהבת תורה ויראת שמים, וימצאו הן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

מרכות מכל הלב

ברכות מעומק הלב וברכת מזל טוב לאושרת מרדכי הי"ו ולבחיר ליבה עמיהו גוטמן הי"ו לרגל אירוסיהם להם ולמשפחותיהם משפחות גוטמן ומרדכי הי"ו יהי רצון מלפני שוכן מרומים שתזכו להופתכם בקרוב, ותזכו להקים בית נאמן וכשר בישראל אשר מושתת על יסודות איתנים של אהבה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא

"שונה הלכות" – הלכה ומקורה

עוד מדגיש בסעיף ד' שלכתן הגדול התירו באופן חריג לקרוא את "ובעשור" שבחומש במדבר בעל פה משום שלא ניתן לנהוג בדרך אחרת כמבואר במסכת יומא דף ע. אבל לנו אסור לנהוג כך. בהמשך מבאר בערוך השולחן שמתוך כך שהיה צורך לכאור את ההלכה לגבי הדילוגים בנביא, שיש לו השלכות למעשה גם בזמן הזה, כתבו המור והשו"ע גם את הדיון לגבי דילוג בתורה, שלכאורה מיותר לכותבו בזמן הזה.

'משנה ברורה'

במשנה ברורה בס"ק ג' הסביר, מדוע החשש לבלבל בקריאת התורה, משמעותי יותר מאשר בקריאה בנביא: **"שמא תתבלבל - לפי שדברי תורה, דברי אזהרות ועונשין ומצות וצריך שיכנסו בלב השומעים וכשאדם יוצא משיטה לשיטה אינו נוח להתבונן משא"כ בנביאים** ובס"ק ו' כתב שבזמננו במקומות שלא נוהגים לתרגם (לא בתורה ולא בנביא), ככל זאת מותר לדלג בנביא מעניין לעניין, מפני שדרך כתיבת הספרים כיום מאפשרת דילוג במקום למקום במהירות רבה, כך שאין חשש לכבוד הציבור ולעיכובו, עקב הדילוג.

'בית יוסף'

בבית יוסף בסיומן קמ"ד ציין את המנהג לקרוא לחתן בשבת התן את הפסוקים "שוש תשיש" מהנביא ישעיה, וכן את המנהג לקרוא במצב בו ראש חודש חל בשבת ויום ראשון שני פסוקים (ראשון ואחרון) מהפסוק מחר חודש, ותמה על מנהגים אלו, שהרי בקיום מנהגים אלו, ברוב המקרים עושים דילוג מנביא לנביא. בהמשך הביא בשו"ת תרומת הדשן, יישוב קושי זה על בסיס השינוי במציאות בדרך כתיבת ספרי הנביאים. בהמשך הביא הבית יוסף את ההסבר שכתב בשו"ת תרומת הדשן, כדי ליישב את הדברים גם לפי פירוש רש"י שביאר שהסיבה לכך שלא מדלגים היא משום טירוף דעת ולא משום כבוד הציבור ומסוף דבריו נראה שישב הדברים קשה ולכן במקום שלא נוהגים כך, אין להנהיג מנהג זה. בנוסף הביא הבית יוסף את הסברו של רבנו מנחם ליישוב הקושי והוא שפסוקים אלו לא נאמרים בקריאה, אלא כעין זמר.

פסיקה להלכה בשו"ע

בפסיקת מרן בשו"ע בסיומן קמ"ד סעיף ב' ציין את המנהגים הנ"ל שהובאו בבית יוסף, וכתב שאין למחות ביד מי שנוהגים מנהגים אלו.

"נוהגין בשבת שיש בו חתן, לומר אחר הפסוק (הפסוקים) אומרים שהוא מלשון אין מפטירין אחר הפסוק, שענינו סילוק, כלומר: סילוק תפלת שחרית) השבוע, שנים או שלשה פסוקים מהפסוק שוש אשיש (ישעיה ס"א י, ס"ג, ט), וכשחל ר"ח בשבת וביום ראשון, אחר שמפטירין ההפסוק בשבת, אומרים פסוק ראשון ופסוק אחרון מהפסוק: ויאמר לו יהונתן מחר חודש (שמואל א' כ' יח' מב') ואין למחות בידם..."

'ערוך השולחן'

בערוך השולחן בסעיף ה' כתב שהמנהג לקרוא לחתן בשבת התן את הפסוקים "שוש תשיש" אפילו שמדלג מנביא לנביא, עפ"י מה שיישב רבנו מנחם, שלא אומרים זאת בקריאה בנביא, אלא כזמר, ולגבי הפסוקים שקוראים מהפסוק "מחר חודש" כתב שמותר, משום שזה רק שני פסוקים

'כף החיים'

לגבי המנהג להוציא ספר מיוחד לחתן ולקרוא בו בפרשת "ואברהם זקן" הביא בספר כף החיים בס"ק י' את דברי הכנסת הגדולה שהאריך במנהג זה. (מנהג זה נהגו בפועל ביהדות תוניסיה וביהדות טורקיה)

"ובכנסת הגדולה בסיומן רפ"ב בהגה"ט האריך במנהגם שמוציאים לחתן ספר תורה שני וקורא: ואברהם זקן וכו', עד ולקחת אשה לבני משם, ומיהו אם הוא יום שבלאו הכי מוציאים שני ספרים קורא אותה בספר תורה השני, ואין מוציאים ספר תורה שלישי..."

דילוג בקריאת התורה ובהפטרות בנביא

מקור בתלמוד

קריאת התורה בשבתות היא לפי סדר הפרשות, אך הקריאה בחגים וכדומה אינה לפי הסדר, אלא קוראים בתורה בדברים הקשורים לחג. כמו כן, בקריאת ההפטרות מהנביא קוראים בנביא עניינים הקשורים לתוכן הקריאה בתורה. מסקנת הגמרא במסכת מגילה דף כד. היא שכאשר קובעים את קריאת התורה, אין לדלג מעניין לעניין. אבל בקביעת נוסח ההפטרות בנביא מותר לדלג מעניין לעניין ובשניהם בתורה ובנביא, צריך שהדילוג יעשה בזמן שיספיקו לגלול את הספר בעוד המתורגמן מתרגם.

"מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה, ורמינהי: קורא אחרי מות ואך בעשור. והא קא מדלג! - אמר אביי: לא קשיא: כאן בכדי שיפסוק התורגמן, וכאן - בכדי שלא יפסוק התורגמן. והא עלה קתני: מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה, ועד כמה הוא מדלג - עד כדי שלא יפסוק התורגמן, מכלל דבתורה כלל כלל לא! אלא אמר אביי: לא קשיא: כאן - בענין אחד, כאן - בשתי עניינות. והתניא: מדלגין בתורה בענין אחד, ובנביא בשני עניינין. כאן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן. תניא אידך: אין מדלגין מנביא לנביא, ובנביא של שנים עשר - מדלג, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו."

מפרש רש"י: מדלגין בנביא - מפרשה לפרשה. ואין מדלגין בתורה - שהשומע את הקופץ ממקום למקום אין לבו מיושב לשמוע. ועד כמה הוא מדלג - בנביא. שלא יפסוק התורגמן - שלא ידלג ממקום שהוא קורא אלא כדי שיוכל לגולל את הספר ולקרות במקום הדילוג קודם שיגמור התורגמן תרגום המקרא שידלג זה, משום שאין כבוד צבור לעמוד שם בשתיקה. בענין אחד - ששניהן מדברין בדבר אחד, ואין כאן טירוף הדעת, הלכך, כי לא מפסיק תורגמן - מדלג, שהרי שניהן בענין יום הכפורים מדברים, ומתניתין דקתני כלל לא - בשני עניינים, כגון מפרשת נגעים לפרשת זבין. והתניא - בניחותא. אין מדלגין מנביא לנביא - שיש כאן טירוף יותר מדאי. מסוף הספר לתחילתו - למפרע.

'בית הבחירה'

המאירי בבית הבחירה על מסכת מגילה דף כד. ביאר שבתורה לא עושים דילוג מעניין לעניין מחשש למעות.

רמב"ם

כן פסק הרמב"ם בהלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב' הלכה ח' והדגיש שבדילוג בתורה אין לקרא בעל פה.

פסיקה להלכה בשו"ע

וכן פסק מרן בשו"ע בסיומן קמ"ד. א' שבדילוג בתורה אין לקרא בעל פה. **מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה מפרשה זו לפרשה אחרת, והני מילי בשתי עניינים, דחיישינן שמא תתבלבל דעת השומעים, אבל בחד ענינא, כגון: אחרי מות (ויקרא טז) ואך בעשור (ויקרא כג, כג) שכהן גדול קורא ביום הכפורים, מדלגין, והוא שלא יקרא על פה, שאסור לקרות שלא מן הכתב אפילו תיבה אחת, ובנביא מדלגין אפילו בשני עניינים, והוא שלא ישהה בדילוג בענין שיעמדו הציבור בשתיקה, וה"מ בנביא אחד, אבל מנביא לנביא אין מדלגין, ובתרי עשר מדלגין מנביא לנביא, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו.**

'ערוך השולחן'

בספר ערוך השולחן בסיומן קמ"ד סעיף ב' ביאר שהטעם לכך שאין מדלגים בנביא מנביא לנביא הוא משום שלכל נביא יש סגנון משלו, ולציבור יגרם בלבול אם ישנו גם את העניין וגם את הנביא. לגבי תרי עשר, היות והם נביאים קצרים, ורגילים ללמוד אותם יחד, לא יורגש שינוי הסגנון מנביא לנביא.

קול ששון

pe ומהפחה

כרשת מניני

גריעותו של המטעה את הבריות

בתורתנו הקדושה נאמר לגבי הכהמות הממאות שאמורות במאכל: "את הגמל כי מעלה גרה הוא...טמא הוא" וכן בשפן, בארנבת ובהזר. כאילו בשל כך שיש להם סימן טהרה לכך נאסרו. והרי להיפך צריך היה להיכתב ולהתחיל בכך שבגלל העדר הסימן השני נאסרו.

אלא למדה אותנו תורתנו הקדושה שמי שאינו טהור בתוכו ומציג לראווה את עצמו כאלו צדיק הוא, מתעב הוא בעיני ה' יותר ממי שהוא רשע גמור שתוכו ככרו.

שכן זה אינו גונב דעת הבריות, ואילו אלו המראים עצמם כהוי"כ כאלו חסידים הם ובתוכם מלאים תועבות ומזמות רשע, טועים בהם הבריות ונמשלים הם לחזיר שמציג לראווה את מלפיו כאלו אומר טהור אני ומסתיר את הסימן טומאה שלו, שאינו מעלה גרה.

את מי אוהב הקב"ה? את העושה מצוות בצנעה ולא כדי להתנאות בפני הבריות, כנאמר: "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש מעמך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוך".

אש משמים - "אש התמיד"

המשכן הוקם, כליו היכנסו לתוכו, אהרון הכהן הגדול הקריב קורבנות לכבוד ה', ברך את הכוהנים וכבוד ה' עדיין לא נראה.

הצמטר על כך אהרון מאוד וחשש שעדיין כועס ה' עליו בגלל המא העגל, ולכן אינו מוריד את שכינתו על המשכן.

התבייש אהרון וחשב שאין קרבנותיו רצויים לפני המקום לכן אין אש יורדת משמים על גבי המזבח.

ראה משה את צערו של אחיו ניכנס יחד איתו לאוהל מועד ושניהם ביקשו רחמים מה', שיוגלה את השכנת שכינתו ויוריד אש מהשמים.

מיד ירדה אש משמים על קרבנות העולה שהיו על המזבח, אש מיוחדת שלא המסה את ציפוי הנהושת שהיה עליו, וכבוד ה' ראה לעיני העם כלו. שמחו מאוד כולם, שרו לכבוד ה' ונפלו על פניהם מרב שמחה על שהתקבל קרבנם ונסלח עוונם.

באותה שעת רצון מלאה כל הארץ שמחה. גם השמיים שמחו לפני ה' ויחד כאחד שרו ואמרו: "רגנו צדיקים בה' לישרים נאווה תהילה".

שאלות והפרשה

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח' (המשך)

שאלות לכיתות א' עד ג' (חלקן מאוצרות התורה)

- 6. "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה" - מה למדים מפסוק זה?
  - א. כל ישראל אחים. ב. כולם צריכים להתאבל על צרת תלמיד חכם.
  - ג. כל ישראל ערבים זה לזה. ד. כל התשובות נכונות.

- 1. מהם סימני הכשרות של חרובים?
  - א. סנפיר או קשקשת. ב. סנפיר וקשקשת.
  - ג. סנפיר וזנב. ד. קשקשת וזנב.

- 7. "...החלד והעקב והצב למינהו" (פרק יא) למה הכוונה "הצב"?
  - א. בעל חיים שמהלך ושריון על גבו. ב. קרפדה - דומה לצפרדע.
  - ג. סוג של עכבר הדומה ל "אוגר". ד. מין עכבר קוצני המכונה "קיפוד".

- 2. האם קיים בעולם דג שיש לו קשקשת ואין לו סנפיר?
  - א. כן, לכן צריך שני סימני טהרה. ב. בים התיכון לא, אך באוקיינוס כן.
  - ג. לא, אין דג כזה. ד. בים איין, אבל בנחלים ובאגמים יש.

- 8. "וישמע משה וייטב בעיניו" (פרק י) מה למדים מפסוק זה?
  - א. מעלת משה שלא בוש לומר לא שמעתי. ב. כששמע, נזכר בהלכה.
  - ג. משה שמח הסברה הטובה של אחיו ובניו. ד. תשובות א' וג' נכונות.

- 3. איזה מהעופות הבאים יוצא דופן?
  - א. עורב. ב. נשר. ג. ברווז. ד. חסידה.
- 4. את מי ציווה משה לשאת את נדב ואביהוא בני אהרון שמתו?
  - א. את אלעזר ואיתמר אחיהם. ב. את אהרון הכהן אביהם.
  - ג. את מישאל ואלצפן בני עוזיאל דוד אהרון. ד. משה נשאם בעצמו.

שאלה עפ"י פירוש הספורנו - כיתות ד' עד ח'

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח'

- 9. "וישמע משה וייטב בעיניו" (פרק י) מה למדים מפסוק זה?
  - א. מעלת משה שלא בוש לומר לא שמעתי. ב. כששמע, נזכר בהלכה.
  - ג. משה שמח הסברה הטובה של אחיו ובניו. ד. תשובות א' וג' נכונות.

- 5. "יהי ביום השמיני..." (פרק ט) לאיזה תאריך הכוונה ומה ארע בו?
  - א. א' בניסן בו הוקם המשכן. ב. ה' בניסן בו נימולו אהרון ובניו.
  - ג. ה' בניסן ובו הוקם המשכן. ד. א' בניסן ובו נימולו אהרון ובניו.

שאלה עפ"י פירוש הרשב"ם - כיתות ד' עד ח'

- 10. "...זרע זרע אשר יזרע טהור הוא" (פרק יא) איזה כלל למדים מפסוק זה?
  - א. זרעים ממאים שנזרעו נטהרים. ב. גם קליפת הזרעים מקבלת טומאה.
  - ג. כל המחובר לקרקע לא מקבל טומאה. ד. תשובות ב' וג' נכונות.

התשובות הנכונות פרשת ויקרא הם:

1-ג' 2-ב' 3-ב' 4-ד' 5-ג' 6-א' 7-א' 8-ג' 9-א' 10-א'

לימוד פורה ומהנה

